

Avalik kiri härradele Pulver ja Porila

8. detsembril oli Rakvere Internaatkooli kokkutulek. Samal päeval ja samal teemal Virumaa Teatajas ilmutatud Andres Pulveri ülestähendus puudutas otseselt kokkutulnuid ning tekitas meis hämmingut ja nõrdimust. Miks, küsite.

Sest tegu on subjektiivselt, tendentslikult ja vähiklikult kokkuseatust kõmulooga, mis meie koolist, pehmelt öeldes, teenimatult halva mulje jätab.

Sellise üllitise maakonna-lehte sattumine on teie, härra peatoimetaja, värske ametiaja õppetund, sest teie vastutate lõpe maine eest, mis kõnealuse kirjutise tõttu pigem langes kui tõusis.

Tekib küsimus: kas peatoimetaja peab tundma kohalikke olusid? Kas peatoimetaja on stiilitaja ja mõõdutunnet? Kas ta peab toimetama lehte ka sisuliselt või garanteerima omanikele lehe edukuse mis tahes moel?

Alustan pealkirjast: Võiks arvata, et Rakvere Internaatkooli pere (see kõlab küll sümpaatselt) pole juba kes teab mis ajast kokku tulnud. Lugu edasi lugedes aimub ridade vahelt ka võimalikke põhjusi: nad on kas prükkarid, asotsiaalid, kantpead, vangis või valdavalt manalas. Sedalaadi rahvas kokkutulekuid ei korralda.

Tegelikult tuleb meie kooli rahvas kokku iga viie aasta järel ja eelmine "üle aegade" kokkutulek oli samuti viie aasta eest.

Üleolevat ja halvustavat suhtumist süvendab autori suvaline ümberkäimine ajalooga, liigne tuginemine eemalseisjate eelarvamustele ning isegi otsese

kokkupuutuja (T. Aruste) teatud lausete nende originaalkontekstist väljarebimine ja täiesti väärasse kohta paigutamine.

Kirjutis laseb paista, et õpetaja Aruste, kes tööpoolest esimesest kuni viimase päevani internaatkoolis töötas, oligi kõik see aeg III-IV klasside poiste kasvataja. Lugupeetud Tiit Aruste võis seda algasajal olla, kuid 1962. aastaks, kui allakirjutanut Rakvere Internaatkooli poiss sai, polnud teda kasvatajate seas.

Artiklist jääb mulje, nagu oleks 25%-line õppeedukus, represseerimine ja sõjaväelised meetodid kestnud samal moel 1956. aastast 1981. aastani välja. Samuti võib lugeja oletada, et võttis ikka üksjagu aega, enne kui internaatkoolist täismõõdule keskooli sai. Tegelikult lõpetas I lend keskooli juba 1960. aastal.

1962. aastast võeti lapsi kooli muuseas ka võõrkeelte süvaõppeks. Kas selline, inglise keele erikooli staatust saavutati tänu tollasele direktorile Ants Sillarile või kellelegi kolmandale, polegi tähtis. Tähtis on see, et läinud kokkutulekul meenutati korduvalt ja tänati sooja sõnaga ja eraldi meie võõrkeelte õpetajaid.

Vahepealkiri – "Kool vaestele ja pättidele" – lööb lausa tummaks. Imekspandavalt pole Andres Pulver enesele asju lõpuni selgeks mõelnud, ehkki temalt kui tuntud mälumängurilt ja muidu soravalt sõnaseadajalt just seda oodanuks. Paistab, et sõnavabadust on siin võetud vabadusena oma arvamust tegelikkusena välja käia.

Võimalik, et kapitalismis on vaesus häbi asi, ilmselt ongi. Kuid suur osa Rakvere Internaatkooli lõpetanud on sellest ajast, kus nende vanemate, valdavalt maainimeste töötasud olid, sõltuvalt ajajärgust, tööst ja paikkonnast, 25-35-45 rubla kuus. Kui pere oli suur, oli internaatkool sel ajal (ja oleks jälle praegugi) laste koolitamiseks parim lahendus.

Tänapäeva mõistes tänavalapsi oli ka siis, lastekodusse mahajäetuid (või sinna võetuid) ja muidu huligaane samuti. Andres Pulver on rõhu just siinkohal valesti asetanud: mitte päte ei kogutud "erikoolidesse" (või A. P. tõlgenduses – internaatkoolidesse), vaid n-õ raskeimatest ja/või ebatervetest oludest pärit lapsi püüti normaalse elu sekka sobitada.

Juba tol ajal kujunes Rakvere peal stereotüüp intra-kooli kasvandikest kui sellistest. Umbes nii jah, et kamp paskaake on sinna okastraataeda elama pandud; ei oska nad kuidagi ega midagi; ju nad sellepärast ongi linnaserva surutud, et ristiinimestel jalus ei oleks, kaltsus ja kiilaks aetud ja täisid täis, nagu nad seal on jne.

Õnnetuseks on ka artikli autor selle küllaltki küünilise üldistuse omaks võtnud.

Tõsi, meil polnud, jah, sellist riidetust, mis kodus elanud või linnakoolide lastel. Meie kehakatted olid kauem ja rohkem kui ühe lapse kantud. Tõsi, nii mõnelgi aeti pea paljaks kas siis huligaansuse või täide pärast. Tõsi, meie kooli suunati erinevail põhjusil aeg-ajalt

"asumisele" ka peresuhetega puntras olevaid prominente pealinnast.

Üks neist, täna avalikkusele väga tuntud isik on väitnud, et need paar aastat, mis ta meiega oli, kujundasid teda sedavõrd, et ta peab meid tänaseni omasemaks, kui kahe Tallinna kooli kaaslasti, kus ta viibis enamuse oma kooliajast.

Tahan öelda, et võrratult suurem osa meist pärineb(s) korralikust, tihti paljulapselisest, normaalsete vanematega normaalsetest peredest. Meil on olnud võrratud õpetajad-kasvatajad, meil on endil pered ja tööd ja tegemised.

Rakvere Internaatkool sai tegelikult üsna pea nii oma õppeedukuse tasemelt kui ka klassivälise tegevuse osas teiste keskkoollidega täiesti võrdselt võetavaks.

Meie ei olnud kasvatuskolonias ega ole õppinud erikoolis, vaid oleme käinud ja elanud erilises koolis. Mitmed minu koolivennad ja –ed, kes on ka mujal koolides haridust saanud, on öelnud, et meie õpetajad-kasvatajad olid tipp-tasemel ja samuti erilised. Tänu neile ja tervist!

Andresed mõlemad, te võlgnete vähemalt avaliku vabanduse, mida me loodame lähiajal ja mitte meelelahutuse rubriigist lugeda.

Harald Rahupõld
RIK XIII lennust
(1962-1973)

Kiri on lühendatud, seda saab lugeda täies pikkuses Virumaa Teataja internetileheküljelt www.virumaateataja.ee